

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av 105 a och 143 § inkomstskattelagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att inkomstskattelagen skall ändras så att förvärvsinkomstavdrag vid kommunalbeskattningen skall beviljas även på basis av inkomst av bruksavgifter. Det föreslås att den temporära skattefriheten för sysselsättningsstöd till hushåll förlängs till utgången av 2001.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt

efter det att den har antagits och blivit stadfäst. Ändringen av förvärvsinkomstavdraget vid kommunalbeskattningen skall tillämpas första gången vid beskattningen för 2001. Den temporära skattefriheten för sysselsättningsstödet skall gälla skatteåret 2001.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar

1.1. Förvärvsinkomstavdrag vid kommunalbeskattningen från inkomst av bruksavgifter

Förvärvsinkomstavdraget vid kommunalbeskattningen togs i sin nuvarande omfattning i bruk för skatteåret 1997. Därefter har avdraget ändrats varje år, men de inkomster som berättigar till avdrag har bibehållits oförändrade. Regleringen av avdraget utgjorde en av de åtgärder som syftade till att sänka tröskeln för låginkomsttagare som lever på utkomstskydd för arbetslösa och sociala förmåner att söka arbete eller skaffa sig extra inkomster. Skattelättnaderna för låginkomsttagare inriktades på löne- och företagarinkomster. Avdraget begränsades till förvärvsinkomster som kan anses motiverade ur sysselsättningsperspektiv. Enligt 105 a § inkomstskattelagen (1535/1992) räknas avdraget på den skattskyldiges skattepliktiga löneinkomst, förvärvsinkomst av annat arbete, uppdrag eller tjänst som utförts för en annans räkning, förvärvsinkomst andel av utdelningsbar företagsinkomst samt förvärvsinkomst andel av näringsverksamhet eller jordbruk för delägare i sammanslutning.

Avdrag beviljas således inte från pensionsinkomster, utkomstskydd för arbetslösa eller andra sociala förmåner.

En särskild grupp av förvärvsinkomster utgörs av upphovsrättsliga inkomster samt inkomster av rätt som baserar sig på ett fotografi och av industriell äganderätt såsom patent eller varumärke. Ersättning för rättigheterna fås när rätten överläts helt eller delvis eller när någon använder en skyddad rätt. Sådan inkomst är skattepliktig förvärvsinkomst för upphovsmannen och för den som fått rätten som gåva. Om rätten har fåtts i arv eller genom testamente eller skaffats mot vederlag, är inkomsten av rätten skattepliktig kapitalinkomst.

I synnerhet de arvoden som litteraturöversättare får för översättning av böcker är i sin helhet upphovsrättslig inkomst. För konstnärer utgör upphovsrättsliga inkomster även annars en viktig del av arbetsinkomsterna. I beskattningspraxisen har det varit oklart om förvärvsinkomstavdrag vid kommunalbeskattningen skall beviljas på basis av sådana inkomster. Upphovsrättsliga inkomster och även andra ovan nämnda inkomster av bruksavgifter har karaktären av sådan inkomst av eget arbete som med beaktande av syftet med 105 a §

inkomstskattelagen bör berättiga till avdrag. Ordalydelsen i lagen har dock kunnat leda till motsatt resultat.

Kommissionen för utredning av konstnärernas sysselsättningsförutsättningar och socialskydd (Taisto II) fäste i sin promemoria till undervisningsministeriet av den 18 oktober 2000 avseende vid det missförhållande som beskrivs ovan och framförde att 105 a § inkomstskattelagen bör förtydligas på denna punkt. Med hänsyn till det ursprungliga syftet föreslås att bestämmelsen kompletteras så, att även inkomster som fås som bruksavgifter berättigar till förvärvsinkomstavdrag vid kommunalbeskattningen. I lagstiftningen definieras bruksavgift i 25 § 1 mom. 2 punkten lagen om förskottsuppbörd (1118/1996). Bruksavgiften omfattar de inkomster som nämns ovan samt inkomster av industriella, kommersiella eller vetenskapliga rön. I beskattningsarbetet kan de inkomster som nämns i lagrummet tekniskt särskiljas som en egen kategori. Eftersom frågan om rätten till avdrag har visat sig vara en tolkningsfråga är den föreslagna ändringen snarare ett förtydligande av rättsläget.

1.2. Fortsatt skattefrihet för sysselsättningsstöd och arbetsmarknadsstöd till hushåll

Sedan 1994 har hushållen uppmuntrats att sysselsätta arbetslösa arbetssökande med hjälp av sysselsättningsstöd. Inom systemet betalas hushållen sysselsättningsstöd som används för anställning arbetslösa. Sysselsättningsstödet har varit skattefritt inkomst för hushållen, förutsatt att det inte har använts i näringsverksamhet, jordbruk eller skogsbruk. I samband med den arbetskraftspolitiska reformen infördes en ny stödform vid ingången av 1998, s.k. sammansatt stöd. Sammansatt stöd kan beviljas arbetsgivare som ingår ett arbets- eller läroavtal med en arbetstagare till vilken har betalats arbetslöshetsdagpenning eller arbetsmarknadsstöd för 500 dagar och som vid sysselsättande är berättigad till arbetsmarknadsstöd. Det sammansatta stödet består av arbetsmarknadsstöd som betalas till

arbetsgivaren och av sysselsättningsstöd. Även hushåll kan få sammansatt stöd.

De hushåll som erbjuder sysselsättning stöds för närvarande genom hushållsavdrag vid beskattningen. Från ingången av 2001 har avdragsrätten gällt i hela landet med stöd av 127 a § inkomstskattelagen. Den permanenta lagen har ersatt de tidigare regionala försöken med stöd för hushållsarbete. Hushållsavdrag beviljas inte, om för samma arbetsprestation har erhållits sysselsättningsstöd eller arbetsmarknadsstöd som betalas till arbetsgivare.

Med stöd av 143 § 7 mom. inkomstskattelagen har sysselsättningsstöd enligt sysselsättningsförordningen (1363/1997) och i 2 a kap. lagen om arbetsmarknadsstöd (1542/1993) avsett arbetsmarknadsstöd som betalas till arbetsgivare varit skattefritt inkomst vid beskattningen för 1998—2000 för hushåll som erbjuder sysselsättning. Sysselsättningsstöd och arbetsmarknadsstöd är särskilda stödformer för dem som har svårast att få arbete. Tack vare den bestämmelse som nämns ovan är stöden inte överlappande med hushållsavdraget.

I hushållen finns lämpliga arbetsplatser för arbetstagare inom den grupp av långtidsarbetslösa som omfattas av stödet, och hushållen har blivit villigare att delta i sysselsättandet med sammansatt stöd. Användningen av stödet minskar, om beskattningen av hushåll som är arbetsgivare ändras. Det föreslås därför att skattefriheten i fråga om det sysselsättningsstöd som en fysisk person erhåller och det arbetsmarknadsstöd som betalas till hushåll i egenskap av arbetsgivare, om stödet används för annat än näringsverksamhet, jordbruk eller skogsbruk, skall förlängas med ytterligare ett år, dvs. till utgången av 2001.

2. Propositionens verkningar

Förslaget gällande förvärvsinkomstavdraget vid kommunalbeskattningen innebär egentligen inte att rättsläget förändras. Det kan uppskattas att de skattemässiga verkningarna i fråga om de avdrag som räknas på bruksavgifter sammanlagt understiger ca 1 milj. mk. Till hushållen har årligen betalats ca

40 milj. mk i sysselsättningsstöd och arbetsmarknadsstöd, varav skattens andel vid beskattning av stödet uppgår till ungefär hälften. Det kan dock antas att om stödet var skattepliktigt, skulle det inte tas emot i samma utsträckning som tidigare. Förslaget har inte några administrativa verkningar.

3. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid finansministeriet.

4. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt efter det att den har antagits och blivit stadfäst. Bestämmelsen i 105 a § 1 mom. skall tillämpas första gången vid beskattningen för 2001.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lagförslagen

Lag

om ändring av 105 a och 143 § inkomstskattelagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i inkomstskattelagen av den 30 december 1992 (1535/1992) 105 a § 1 mom. och 143 § 7 mom.,
dessa lagrum sådana de lyder, 105 a § 1 mom. i lag 1126/1996 och 143 § 7 mom. i lag 1220/1999, som följer:

105 a §

Förvärsinkomstavdrag vid kommunalbeskattningen

Vid kommunalbeskattningen görs från den skattskyldiges nettoförvärsinkomst ett förvärsinkomstavdrag vid kommunalbeskattningen. Avdraget räknas på den skattskyldiges skattepliktiga löneinkomst, förvärsinkomst av annat arbete, uppdrag eller tjänst som utförts för en annans räkning, bruksavgifter som anses utgöra förvärsinkomst, förvärsinkomstandel av utdelningsbar företagsinkomst samt förvärsinkomstandel av näringsverksamhet eller jordbruk för delägare i sammanslutning.

143 §

Vissa övergångsbestämmelser

Vid beskattningen för 1998—2001 är det sysselsättningsstöd enligt sysselsättningsförordningen (1363/1997) som en fysisk person erhållit och det arbetsmarknadsstöd enligt 2 a kap. lagen om arbetsmarknadsstöd (1542/1993) som betalas till arbetsgivaren inte skattepliktig inkomst, om stödet används i annat än näringsverksamhet, jordbruk eller skogsbruk.

Denna lag träder i kraft den 2001.
Bestämmelsen i 105 a § 1 mom. tillämpas första gången vid beskattningen för 2001.

Helsingfors den 14 juni 2001

Republikens President

TARJA HALONEN

Minister Martti Korhonen

Bilaga
Parallelltexter

Lag

om ändring av 105 a och 143 § inkomstskattelagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i inkomstskattelagen av den 30 december 1992 (1535/1992) 105 a § 1 mom. och 143 § 7 mom.,
dessa lagrum sådana de lyder, 105 a § 1 mom. i lag 1126/1996 och 143 § 7 mom. i lag 1220/1999, som följer:

Gällande lydelse

105 a §

*Förvärvsinkomstavrdrag vid
kommunalbeskattningen*

Vid kommunalbeskattningen görs från den skattskyldiges nettoförvärvsinkomst ett förvärvsinkomstavrdrag vid kommunalbeskattningen. Avdraget räknas på den skattskyldiges skattepliktiga löneinkomst, förvärvsinkomst av annat arbete, uppdrag eller tjänst som utförts för en annans räkning, förvärvsinkomst utdelningsbar företagsinkomst samt förvärvsinkomst utdelningsbar av näringsverksamhet eller jordbruk för delägare i sammanslutning.

Föreslagen lydelse

105 a §

*Förvärvsinkomstavrdrag vid
kommunalbeskattningen*

Vid kommunalbeskattningen görs från den skattskyldiges nettoförvärvsinkomst ett förvärvsinkomstavrdrag vid kommunalbeskattningen. Avdraget räknas på den skattskyldiges skattepliktiga löneinkomst, förvärvsinkomst av annat arbete, uppdrag eller tjänst som utförts för en annans räkning, *bruksavgifter som anses utgöra förvärvsinkomst*, förvärvsinkomst utdelningsbar av näringsverksamhet eller jordbruk för delägare i sammanslutning.

143 §

Vissa övergångsbestämmelser

Vid beskattningen för 1998-2000 är det sysselsättningsstöd enligt sysselsättningsförordningen (1363/1997) som en fysisk person erhållit och det arbetsmarknadsstöd enligt 2 a kap. lagen om arbetsmarknadsstöd (1354/1997) som betalas till arbetsgivaren inte skattepliktig inkomst, om stödet används i annat än näringsverksamhet, jordbruk eller skogsbruk.

Vid beskattningen för 1998—2001 är det sysselsättningsstöd enligt sysselsättningsförordningen (1363/1997) som en fysisk person erhållit och det arbetsmarknadsstöd enligt 2 a kap. lagen om arbetsmarknadsstöd (1542/1993) som betalas till arbetsgivaren inte skattepliktig inkomst, om stödet används i annat än näringsverksamhet, jordbruk eller skogsbruk.

*Denna lag träder i kraft den 2001.
Bestämmelsen i 105 a § 1 mom. tillämpas
första gången vid beskattningen för 2001.*
